

Leerlingen en studenten leren via een veilig socialmediaplatform

Met de opkomst van diverse social media kunnen leerlingen eenvoudig met leeftijdgenoten over de gehele wereld communiceren. Helaas zijn online platformen als Facebook en Twitter niet altijd veilig. Hoe kunnen we de ongekende mogelijkheden van sociale media toepassen in een veilige omgeving?

ROELIEN BOS-WIERDA & RON BARENSEN

Op 1 november 2012 won MySchoolsNetwork het Europees Talenlabel 2012 voor het meest innovatieve talenproject van Nederland. MySchoolsNetwork is een veilig socialmedianetwerk dat is ontwikkeld door docenten en studenten van de lerarenopleiding van de NHL Hogeschool te Leeuwarden. Leerlingen in het voortgezet onderwijs werken via dit platform aan hun taalvaardigheden en wereldburgerschapscompetenties, terwijl studenten Engels, Frans en Duits aan de lerarenopleiding via dit platform aan hun pedagogisch-didactische competenties werken. Studenten treden op als online coach van de deelnemende leerlingen en helpen ze bij het samenstellen en uploaden van hun bijdragen.

Ontstaan

Van 2005 tot 2009 was de NHL Hogeschool te Leeuwarden een van de partners in een educatief ontwikkelingsproject in het noorden van Vietnam. Als snel groeiende economie heeft Vietnam behoefte aan goed en modern opgeleide arbeidskrachten die over 21st-century skills beschikken en die vooral goed Engels spreken. In het Vietnamese hoger beroepsonderwijs was nauwelijks sprake van stages of een behoorlijke werkveldoriëntatie. De NHL was een van de zeven Nederlandse hogescholen die aan een Vietnamese universiteit werd gekoppeld om daar competentiegericht opleiden te introduceren.

Tijdens de eerste verkennende bijeenkomsten gaven de Vietnamese collega's aan dat ze vooral geïnteresseerd waren in nieuwe taaldidactiek, ICT en manieren om effectief met het werkveld samen te werken. Het

De Vietbac High School in Thai Nguyen, Vietnam (2013). Foto: Roelien Bos-Wierda

NHL-team bestond dan ook uit docenten Engels en ICT, en specialisten op het gebied van curriculumontwerp en stagebegeleiding. Bij bezoeken aan de scholen voor voortgezet onderwijs in de regio bleek al snel dat deze dusdanig geïsoleerd lagen dat de leerlingen niet in de gelegenheid waren het Engels dat ze leerden ooit in de praktijk te gebruiken. Daarnaast was het lastig uitgebreide stages voor studenten te realiseren, omdat de meeste scholen heel moeilijk te bereiken waren.

A window on the world

Door de Vietnamese collega's werden wij uitgedaagd voor dit probleem een oplossing te vinden. Zoals docent Engels Vuong uit BacGiang het uitdrukte: 'Please, give my pupils a window on the world.' Ons voorstel was om een gesloten groep op Facebook te gebruiken om

Vietnamese leerlingen met studenten en leerlingen in Nederland te verbinden. Dit bleek volstrekt onbespreekbaar. Indertijd was Facebook officieel niet benaderbaar in Vietnam en in het onderwijs zeker niet acceptabel als leermiddel. Overigens, later ontdekten wij dat veel Nederlandse scholen hetzelfde standpunt innemen.

Tijdens een informele lunch met een aantal Vietnamese collega's hebben wij ons laten verleiden tot de belofte speciaal voor het scholennetwerk van Thai Nguyen University een veilig educatief socialmediaplatform te bouwen. Terug in Nederland – in het voorjaar van 2008 – zijn we begonnen onderzoek te doen naar succesfactoren van leeromgevingen en sociale media. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat elektronische leeromgevingen als Blackboard, Teletop en It's Learning door de leerlingen worden gezien als 'iets van de school'

MySchoolsNetwork is uitgegroeid tot een levendig platform met ruim 35 Nederlandse scholen en ongeveer 30 buitenlandse scholen

en de docent. Wij hadden iets heel anders voor ogen: een platform dat zich helemaal op leerlingen richt en vanuit de leerling gedacht is. Dus geen ellenlange introducties en op de docent gerichte *mission statements*.

In het basisontwerp van het beoogde platform logt de leerling in en komt via de homepage direct op zijn profielpagina. De profielpagina was in eerste instantie geïnspireerd op Hyves en Facebook en gaf leerlingen de mogelijkheid iets over zichzelf en zijn of haar hobby's te vertellen. Daarnaast was er de mogelijkheid om vanuit het profiel berichtjes naar andere leerlingen te sturen. De voertaal op het platform is Engels. Tijdens de eerste ontwerpessies besloten wij dat we iets meer wilden bieden dan slechts een informeel communicatieplatform en dat er regelmatig schrijfcompetities zouden zijn waarin leerlingen iets over hun eigen leven, land of hobby's zouden kunnen vertellen. Dit onderdeel kreeg een plaats in de menubalk onder de knop 'Events'.

Met dit eerste bescheiden ontwerp zijn we aan de slag gegaan en is MySchoolsNetwork 1.0 geprogrammeerd. We vonden CSG Comenius in Leeuwarden bereid om met een klas mee te doen, en in Noord-Vietnam waren er naast de universiteit twee scholen die voldoende faciliteiten hadden om met een klas een pilot uit te voeren. In november 2008 werd MySchoolsNetwork in Noord-Vietnam gelanceerd; Vietnamese leerlingen en studenten communiceerden in het Engels met Nederlandse leerlingen en studenten en namen deel aan het event *In and around my school*.

Versie 2.0

Ruim vier jaar later is MySchoolsNetwork uitgegroeid tot een levendig platform met ruim 35 Nederlandse scholen en ongeveer 30 scholen in onder andere Vietnam, de Verenigde Staten, Nieuw-Zeeland, België, Italië, Turkije, Spanje en Marokko. Het coachen van leerlingen door studenten is vast curriculumonderdeel van de tweedegraads lerarenopleidingen moderne vreemde talen van de NHL, en het concept is omarmd door lerarenopleidingen in onder andere de VS en Vietnam. Ondanks het feit dat het Vietnamproject in 2009 is beëindigd, is er via MySchoolsNetwork nog steeds intensief contact tussen docenten, studenten en leerlingen in Vietnam en Nederland.

In oktober 2011 is MySchoolsNetwork 2.0 gelan-

ceerd. Naast een aantrekkelijker design en interface is er een aantal *features* toegevoegd die op basis van uitgebreid onderzoek onder deelnemende leerlingen zijn vastgesteld. Zo kunnen leerlingen op hun profielpagina een fotoalbum aanmaken. Heel populair is ook de mogelijkheid om *shouts* te plaatsen op de homepage. Dit is een Twitterachtige functionaliteit waarmee gebruikers via hun profiel en de homepage de wereld kunnen laten weten waarmee ze bezig zijn. Ook achter de schermen is er het een en ander ontwikkeld; accounts van leerlingen die zich misdragen, kunnen tijdelijk inactief gemaakt worden, alle oude eventbijdragen kunnen in 'Archive' opgezocht worden en verjaardagen van leden worden vermeld op de homepage om zo interactie te bevorderen. Recentelijk is de eerste MySchoolsNetwork-app te downloaden via de App Store. Alle accounts worden in opdracht van en op basis van gegevens van de betrokken vo-school aangemaakt. Het online verkeer tussen de leerlingen wordt dagelijks gemodereerd door een team van student-moderatoren.

Raamwerkdidactiek

Het didactisch concept van MySchoolsNetwork kent een aantal kerneigenschappen:

Learning by doing

Onderzoek onder brugklasleerlingen in Friesland heeft ons vermoeden bevestigd dat veel leerlingen op hun dertiende zelden of nooit daadwerkelijk in het Engels hebben gecommuniceerd. Het leren uit een boek, zonder regelmatige authentieke toepassing, leidt ertoe dat leerlingen de taal als een abstract gegeven gaan ervaren. Naarmate de tijd vordert – en er geen sprake is van een stressvrije toepassing in de praktijk – worden de leerlingen angstiger om de taal daadwerkelijk te gebruiken. Het halen van onvoldoendes voor toetsen leidt bij veel leerlingen tot de conclusie: 'Ik kan geen Engels.'

Met MySchoolsNetwork in de klas heeft de leerling een omgeving waarin hij vrijelijk kan experimenteren met de taal. Via het aanmaken van het Engelstalige profiel en het plaatsen van korte Engelstalige *tweets* kan de leerling meedoen aan events die bij de belevingswereld aansluiten en berichtjes sturen naar leerlingen in andere landen. De boodschap is: fouten maken mag, daar leer je van.

Authentiek en contextrijk leren

Binnen MySchoolsNetwork hebben leerlingen te maken met echte leerlingen over de gehele wereld met wie communicatie in de vreemde taal natuurlijk, interessant en uitdagend is. De vreemde taal is plotseling niet meer een doel op zich, maar een middel om kennis te maken met leeftijdgenoten in een totaal andere cultuur.

Universal Design for Learning (UDL)

De principes van UDL (<www.udlcenter.org>) gaan uit van de diversiteit van leerlingen op het gebied van behoeften, leerstijlen en motivatie. Zo kunnen leerlingen niet alleen via tekst met taal bezig zijn, maar ook via het voordragen van gedichten, het uploaden van zelfgemaakt muziekvideo's of 'lipdubs' en de publicatie van hun tekeningen, foto's en webpagina's. Vanuit de ontwerpprincipes van UDL is MySchoolsNetwork geschikt voor leerlingen van allerlei schooltypes, variërend van vmbo, havo, vwo, tweetalig onderwijs tot mbo niveau 1 tot en met 4.

CLIL-methodiek

De events binnen MySchoolsNetwork lenen zich uitstekend voor de CLIL-methodiek, waarbij events rond historische, geografische, natuurkundige en wiskundige thema's gestart worden in het Engels.

Leren

Wat en hoe leert een leerling op MySchoolsNetwork? Een nieuw lid maakt eerst zijn profiel aan en stelt zich zo voor aan de wereld. Daarnaast kunnen leden te allen tijde korte *shouts* op de homepage plaatsen. Beide activiteiten zijn goed mogelijk vanaf niveau A1 van het Europees Referentiekader. Dit maakt het platform zeer geschikt als middel om gebruikers over de drempel van actief gebruik van een vreemde taal te helpen. Leerlingen kijken hoe andere – meer ervaren – taalgebruikers zich uitdrukken en leren daarvan. Studenten van een aantal lerarenopleidingen geven regelmatig feedback en tips via de speciaal daarvoor ontworpen feedbackruimtes. Uiteraard geeft de eigen docent ook online feedback. De voertaal op MySchoolsNetwork is Engels, maar events kunnen voor iedere gewenste taal aangeboden worden.

Naast taalvaardigheid werken leerlingen en studenten aan hun wereldburgerschapscompetenties; ze wisselen berichten uit met leerlingen in onder andere Turkije, de VS en Vietnam, en ontdekken niet alleen grote verschillen maar ook veel overeenkomsten. Ze komen erachter dat iedere cultuur zijn bijzondere en sterke kanten heeft. Ze ontdekken dat de Turkse leerlingen

soms beter Engels schrijven dan zij, dat de Vietnamese leerlingen dankbaar zijn dat ze naar school kunnen en dat de Amerikaanse studenten geen idee hebben waar Nederland ligt. Door over hun eigen cultuur te schrijven via de events en door hun bijdragen te vergelijken met die van leeftijdgenoten in het buitenland leren ze hun eigen cultuur in een bredere context te plaatsen. Maar ze leren vooral om niet bang te zijn zichzelf uit te drukken in een vreemde taal.

Emerging technology

MySchoolsNetwork is een typisch voorbeeld van een *emerging technology*. Niemand had vijf jaar geleden kunnen voorspellen hoe MySchoolsNetwork zich zou ontwikkelen. Door de betrokkenheid van studenten hebben we steeds in kunnen springen op vragen van scholen in de regio en in het buitenland. Vanuit een aantal NHL-lectoraten wordt onderzoek gedaan naar verschillende aspecten van MySchoolsNetwork. Tegelijkertijd stelt de doorgaande ontwikkeling van het platform ons ook voor een aantal uitdagingen. Hoe houden we het betaalbaar? Hoe ontwikkelen we het buitenlandse netwerk zonder dat we voortdurend de wereld af moeten reizen? Hou houden we MySchoolsNetwork respectvol, terwijl het aantal gebruikers steeds toeneemt?

Een deel van de antwoorden hopen we te kunnen vinden in de toenemende inzet van studenten. Lerarenopleidingen in binnen- en buitenland hebben interesse getoond in de mogelijkheden van MySchoolsNetwork als eigentijdse online stageomgeving. Zo laat Maryland University haar masterstudenten als online mentor van Friese leerlingen optreden als vast onderdeel van hun curriculum. Ook Thai Nguyen University gaat het online coachen als structureel curriculumonderdeel invoeren. Scholen worden aangemoedigd hun eigen netwerk van buitenlandse partners aan te spreken om zo het aandeel van buitenlandse scholen te vergroten.

Momenteel werken de programmeurs van MySchoolsNetwork aan versie 3.0 met een verbeterd interactiedesign en een aantrekkelijker interface. Daarnaast wordt de zoekfunctie verbeterd, wordt een ingebouwd taalportfolio gerealiseerd en worden er diverse apps voor MySchoolsNetwork gebouwd. MySchoolsNetwork heeft nog genoeg potentie voor de toekomst. ■

Meer informatie omtrent deelname en kosten is te vinden op <<http://myschoolsnetwork.wikispaces.com>>. Docenten en scholen die zich herkennen in de MySchoolsNetwork-visie kunnen zich via <www.myschoolsnetwork.com> aanmelden.